

Kulturutskottet

Statsrådets framtidsredogörelse, del 1 och 2 Utblick över kommande generationers Finland

Till framtidsutskottet

INLEDNING

Remiss

Statsrådets framtidsredogörelse, del 1 och 2 Utblick över kommande generationers Finland (SRR 16/2022 rd): Ärendet har lämnats till kulturutskottet för eventuellt utlåtande till framtidsutskottet. Tidsfrist: 17.2.2023.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- ledande expert Jaana Tapanainen-Thiess, statsrådets kansli
- jurist Sonja Vahtera, Barnombudsmannens byrå
- undervisningsråd Tomi Halonen, undervisnings- och kulturministeriet
- professor, direktör Jussi Välimaa, Pedagogiska forskningsinstitutet, Jyväskylä universitet
- direktör Marjo Mäenpää, Det kulturpolitiska forskningscentret Cupore
- direktör Tommi Vasankari, UKK-institutet
- generalsekreterare Rosa Meriläinen, Kultur- och konstområdets centralorganisation KULTA rf
- ordförande Elina Stenvall, Finländska sällskapet för barndomsforskning rf
- forskningsdirektör Sinikka Aapola-Kari, Ungdomsforskningssällskapet rf
- chef för samhällsrelationer Kaisa Larjomaa, Finlands Olympiska Kommitté rf.

Skriftligt yttrande har lämnats av

- universitetslektor Aino Saarinen, Helsingfors universitet
- Finlands Kommunförbund
- Rådet för yrkeshögskolornas rektorer Arene rf
- Undervisningssektorns Fackorganisation OAJ rf
- Bildningsarbetsgivarna rf
- Finlands Yrkesstuderandes Centralförbund - SAKKI rf
- Alliansen för Finlands Studerande - OSKU rf
- Finlands studerandekårens förbund - SAMOK rf
- Finlands universitetsrektors råd UNIFI rf
- Finlands studentkårens förbund FSF rf
- Befolkningförbundet
- Servicecentret för kontinuerligt lärande och sysselsättning

Utlåtande KuUU 37/2022 rd

- Jyväskylä universitet
- Nationella centret för utbildningsutvärdering
- Utbildningsstyrelsen.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Redogörelsen är en viktig diskussionsöppning för att skapa framtiden

Redogörelsen har beretts i samarbete mellan statsrådets samtliga ministerier under ledning av statsrådets kansli och i samarbete med olika intressentgrupper. De olika teman i redogörelsen, såsom beskrivning av förändringsfaktorer, osäkerhetsfaktorer och fyra olika scenarier för framtiden, ger en bild av de utmaningar och utvecklingstrender i vår omvärld som Finland måste ta hänsyn till inom alla sektorer vid planeringen av framtidens mål och åtgärder. Kulturutskottet har behandlat redogörelsen utifrån sitt ansvarsområde.

I redogörelsens första del betonas kompetensens och bildningssektorns centrala roll när det gäller att främja välfärd och likabehandling samt ekonomisk konkurrenskraft och ekonomisk utveckling. Utskottet instämmer i redogörelsens åsikt om vikten av kompetens och kreativitet och hänvisar till sitt betänkande om den utbildningspolitiska redogörelsen (KuUB 19/2021 rd) och betonar att bildningen utgör grunden för framtidens samhälle. Denna grund skapas särskilt genom högklassig småbarnspedagogik, utbildning, forskning samt kultur-, biblioteks-, idrotts- och ungdomstjänster.

I avsnittet om utveckling av framtidsfärdigheter behandlas framtidsrelaterade centrala frågor och åtgärder som är oberoende av scenarierna och som anses vara kritiska för Finlands framgång. Tjänsterna inom bildningssektorn skapar kompetens som behövs inom olika samhällssektorer och för att bland annat främja hållbar utveckling och trygga välfärden. Hela bildningssektorns roll är central också när det gäller att bygga upp demokratin och förtroendet och likabehandlingen i samhället, att förebygga ojämlikhet samt att skapa säkerhet och därmed samhällsfred.

Utskottet välkomnar att redogörelsen noterar vikten av föregripande information och föregripande arbete i beslutsfattandet samt vid utvecklingen av en långsiktig politik genom att stärka kunskapsbasen. Utskottet beklagar dock att behandlingen av redogörelsen oundvikligen blir snäv i riksdagen eftersom den lämnades till riksdagen så pass sent.

Att höja kompetens- och utbildningsnivån är en av Finlands mest kritiska utmaningar

Kulturutskottet instämmer i redogörelsens bärande tanke om att bildning, utbildning och kompetens är nyckelfaktorer för Finlands framgång. Finlands konkurrenskraft och välfärd bygger på kompetens, högklassig forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet och tillämpningen av dem. I förhållande till sakens betydelse och vikt är avsnittet om bildning, kompetens och forskning (4.5.3) dock ganska knapphändigt i redogörelsen, och i redogörelsen framförs det inga nya synpunkter till denna del med tanke på framtiden.

Utlåtande KuUU 37/2022 rd

Kulturutskottet har tidigare under denna valperiod ingående behandlat statsrådets utbildningspolitiska redogörelse, som kan betraktas som en egen framtidsredogörelse för utbildningssektorn. Den utbildningspolitiska redogörelsen tillsammans med utskottets betänkande i ärendet bildar en helhet som presenterar målbilden för utbildningen och forskningen under 2040-talet. Redogörelsen och betänkandet drar också upp riktlinjer för de ändringar som behövs för att svara på och påverka förändringsfaktorerna i den nationella och internationella omvärlden och skapa förutsättningar för ett meningsfullt liv för alla.

Finlands framgång, välfärd, ekonomiska tillväxt och konkurrenskraft har redan länge grundat sig på ökat humankapital och innovationer. Kompetensens och utbildningssektorns roll är central också med tanke på Finlands framtid. Utskottet instämmer i redogörelsens skrivning att det mänskliga kapitalet måste stärkas i alla skeden av livet.

Som det konstateras i redogörelsen ligger Finlands utbildningsnivå dock efter de viktigaste konkurrentländerna, och Finland är det enda OECD-land där andelen unga vuxna i åldern 25–34 år som har avlagt utbildning på högre nivå inte har stigit mellan åren 2000 och 2021. I statsrådets utbildningspolitiska redogörelse uppställs målet att hälften av åldersklassen ska avlägga högskoleexamen 2030, men det är ännu långt till målet. Samtidigt behövs det i arbetslivet en kompetens som är bredare och högre än tidigare och som svarar på samhällets behov.

På arbetsmarknaden är behovet av arbetskraft störst vad gäller högt utbildade arbetstagare. Dessutom finns det brist på kunnigt folk inom vissa yrkesgrupper, såsom det konstateras i framtidsredogörelsen. Kulturutskottet har i sitt utlåtande om problemet med matchning av kompetens (KuUU 15/2022 rd) lyft fram särskilt social-, hälsovårds-, fostrings- och undervisningssektorn. Utskottet anser att det omedelbart behövs konkreta åtgärder för att svara på arbetskraftsbehoven inom dessa sektorer på båda nationalspråken.

För att bemöta framtida utmaningar är det viktigt att hela kedjan av fostran och utbildning från småbarnspedagogiken till högskoleutbildningen är i skick. För det krävs det exempelvis att utbildningssektorn får tillräckliga ekonomiska resurser. Kulturutskottet har i olika sammanhang betonat bland annat vikten av att finansieringen av utbildningen är stabil och förutsägbar. Den eftertraktade höjningen av utbildnings- och kompetensnivån är inte möjlig utan tillräckliga resurser. Med tanke på Finlands framtid är det nödvändigt att tillräckliga ekonomiska verksamhetsförutsättningar tryggas för alla utbildningsstadier.

Befolkningens utbildnings- och kompetensnivå behöver enligt framtidsredogörelsen höjas genom att kvaliteten på utbildningen förbättras och de andelar av befolkningen som avlägger examen höjs. Såsom utskottet har konstaterat i sitt betänkande om den utbildningspolitiska redogörelsen är det viktigt att kvalitetsfrågorna och resursbehoven inom undervisning och handledning beaktas parallellt med målen för antalet examina och för utbildningens tillgänglighet. Utskottet betonar i detta sammanhang också vikten av att personalen inom fostrings- och undervisningssektorn mår bra och orkar med arbetet. Utskottet anser det vara viktigt att särskild uppmärksamhet fästs vid dessa branschers attraktions- och kvarhållningskraft.

I skolor ska man kunna koncentrera sig på undervisning och inläring. Enligt ett sakkunnigyttrande till utskottet är bland annat tillräckligt små klasstorlekar, tillräckligt bestående förhållan-

Utlåtande KuUU 37/2022 rd

den mellan lärare och elever, pedagogiska metoder som baserar sig på forskningsrön, skolutrymen som är förenliga med barns och ungas utvecklingsnivå och tillräckligt tydliga skolrutiner tecken som på ett betydande sätt förutspår hög kompetens och välbefinnande senare i livet.

Som det konstateras i redogörelsen har Finlands relativa ställning i PISA-jämförelser som mäter kompetensnivån försämrats. Kulturstskottet anser att de bakomliggande orsakerna till att inlärningsresultaten har försämrats bör utredas genom en omfattande samhällsvetenskaplig forskning så att man utifrån forskningsresultaten ska kunna ingripa i problemet på ett tillräckligt omfattande sätt. Utskottet konstaterar att åtgärder som riktas enbart till utbildningssektorn inte nödvändigtvis i tillräcklig utsträckning kan ingripa i en önskad utveckling om det handlar om ett större samhällsproblem (såsom fysisk inaktivitet, utmaningar i familjer).

Kulturstskottet har i flera olika sammanhang framhållt vikten av inläring av grundläggande färdigheter (bl.a. KuUU 30/2022 rd, KuUU 15/2022 rd, KuUB 19/2021 rd). Tillräckliga grundläggande färdigheter (att läsa, skriva och räkna) utgör grunden för all annan inläring och är hörnstenar för att delta i samhället. Kulturstskottet upprepar i detta sammanhang sin ståndpunkt i betänkandet om den utbildningspolitiska redogörelsen att det är absolut nödvändigt att säkerställa att varje elev uppnår tillräckliga grundläggande färdigheter under den grundläggande utbildningen.

Välbefinnande är en förutsättning för inläringen

I samband med den utbildningspolitiska redogörelsen behandlade utskottet ingående också aspekter som hänför sig till välbefinnande, eftersom det går hand i hand med inläring. Välbefinnande är en förutsättning för inläring och inläringen främjar välbefinnandet. Utskottet har konstaterat att utbildning utöver att öka det kulturella kapitalet också har en viktig roll när det gäller att främja välbefinnandet bland hela befolkningen. Inom utbildningssektorn kan man på ett betydande sätt främja välbefinnande som uppstår tack vare samhörighet, möten, nya insikter och upplevelser. Bland annat coronatiden visade mycket konkret att människorna upplever samhörighet, traditionella evenemang och möten ansikte mot ansikte som viktiga.

I redogörelsens avsnitt En bräcklig fysisk och psykisk hälsa (3.5.6) konstateras det att digitaliseringen skapar nya möjligheter, tjänster och betydelsefullt innehåll för människors liv till exempel genom att underlätta upprätthållandet av sociala relationer och möjliggöra olika hobbyer i allt större utsträckning också i glesbygden. Samtidigt lyfts det fram att digitaliseringen också kan leda exempelvis till att mänskliga relationer blir ytligare och till minskad fysisk aktivitet i vardagen. Digitaliseringen kan också öka de ungas osäkerhet och pressen på dem att lyckas då sociala medier skapar föreställningar om ett perfekt liv. Utskottet anser att de utmaningar som digitaliseringen medför kunde ha beskrivits mer heltäckande i redogörelsen. Kulturstskottet har i sina tidigare utlåtanden (KuUU 34/2022 rd, KuUU 32/2022 rd) framhållt de vuxnas roll och ansvar när det gäller att hjälpa barnen att tillägna sig digitala färdigheter, och konstaterat att det är de vuxnas uppgift att styra och stödja barns och ungas användning av medier och skydda dem mot de negativa konsekvenserna av användningen av medierna.

I några sakkunnigyttranden har det konstaterats att redogörelsen tydligare borde lyfta fram familjens betydelse för barns och ungas välbefinnande. Enligt redogörelsens tabell över de ungas vär-

Utlåtande KuUU 37/2022 rd

deringar och prioriteringar (s. 153) är hemmet och familjen av central betydelse, så det är motiverat att tydligare betona familjernas roll i redogörelsen. I ett sakkunnigyttrande till utskottet konstateras det att familjen bevisligen spelar en viktig roll till exempel när det gäller barnets anpassning till skolan, skolframgång, benägenhet att söka sig till högskolan och sysselsättning i ett senare skede i livet. Kulturutskottet håller med en sakkunnig om att man även i fortsättningen bör fästa uppmärksamhet vid att stödja familjebildning och föräldraskap bland annat genom att upprätthålla högkvalitativa tjänster inom småbarnspedagogiken och andra stödformer med låg tröskel för olika slags familjer och föräldrar.

I framtidsredogörelsens avsnitt 3.5.4 som handlar om ojämlikhet konstateras det att ojämlikheten i det finländska samhället syns i en ojämnh fördelning av hälsa, välbefinnande, inkomster, förmögenhet, kunnande, sysselsättning och utveckling i bostadsområdena, skillnader i olika befolkningsgruppers samhälleliga delaktighet samt i differentierade och polariserade värderingar och attityder. Kulturutskottet är särskilt oroat över den ökade ojämlikheten inom utbildningen och i fråga om inlärningsresultaten. I samband med behandlingen av den utbildningspolitiska redogörelsen konstaterade utskottet att det när finansieringssystemet utvecklas för att stärka jämlikheten i utbildningen är nödvändigt att inrikta finansieringen så att behoven hos enheter som löper risk för att missgynnas identifieras utifrån forskningsrön och att de anvisas tillräckliga resurser för att effektivt åtgärda den utbildningsmässiga ojämlikheten.

Redogörelsen lyfter fram att många minderåriga mår dåligt, utvecklingen av våldsbrott som de begått och gängbildningen bland de unga som oroväckande fenomen. I ett sakkunnigyttrande till utskottet konstateras det att fenomenets samhälleliga konsekvenser inte bör förringas, även om antalet unga som hör till något gäng är litet procentuellt sett. Således kunde det ha varit motiverat att i redogörelsen sätta sig in lite närmare i dessa fenomen och överväga vilka faktorer som bidrar till gängbildning och hur det kan förebyggas i framtiden.

Krisen med fysisk inaktivitet måste lösas

Redogörelsen lyckas ganska bra med att identifiera effekterna av motion och en fysisk livsstil samt bristen på dem som delfaktorer i välbefinnandet. Motion och idrott har en central roll inte bara när det gäller att främja medborgarnas hälsa, välbefinnande och funktionsförmåga utan också i vidare bemärkelse när det gäller att främja likabehandling och bekämpa polarisering. Däremot behandlar redogörelsen knappt alls till exempel planeringen, byggandet och utvecklingen av livsmiljön, som har en betydande inverkan på såväl välbefinnandet och hälsan som förebyggandet av sociala problem. Genom dessa faktorer kan man enligt utskottet till exempel främja vardagsmotion och tillgängligheten till idrottsanläggningar.

Utskottet hänvisar till ett sakkunnigyttrande och påpekar att den helhetsbild av levnadsvanor och riskfaktorer som framförs i redogörelsen inte helt identifierar konsekvenserna av i synnerhet den låga fysiska aktiviteten och den allt vanligare övervikten bland medborgarna. Utskottet har flera gånger påpekat vikten av att röra sig tillräckligt (se t.ex. KuUU 25/2022 rd, KuUU 12/2022 rd och KuUU 11/2022 rd). Samtidigt som till exempel antalet personer som röker dagligen länge har minskat och blodtrycket och kolesterolvärdena har utvecklats i en bättre riktning, utmanar fysisk inaktivitet och viktproblem redan nu och särskilt i framtiden finnarnas fysiska kondition samt arbets- och funktionsförmåga. Två tredjedelar av finnarna motionerar för lite med tanke på sin häl-

Utlåtande KuUU 37/2022 rd

sa. Enligt ett sakkunnigyttrande orsakar enbart den fysiska inaktiviteten samhället kostnader på över tre miljarder euro per år.

Vid sidan av coronakrisen och mentalvårdskrisen pågår det en kris med fysisk inaktivitet vars konsekvenser sträcker sig långt in i framtiden. Det är viktigt att vara medveten om att främjandet av en motionsinriktad livsstil och välbefinnande handlar om funktionsförmågan hos både individen och vårt samhälle. Funktionsförmågan har betydelse bland annat med tanke på kristålighet, inläring, arbetsförmåga, ekonomi och social- och hälsovårdssystemets bärkraft samt försvarsförmåga (se t.ex. KuUU 27/2022 rd). Effekterna av fysisk aktivitet respektive inaktivitet sträcker sig långt utanför motions- och vårdsektorerna och det är nödvändigt att granska dem också med tanke på jämställdheten (KuUU 16/2022 rd).

I ett sakkunnigyttrande hänvisas det till en pågående undersökning som blir klar i mars 2023. Enligt preliminära och mycket försiktiga prognosmodeller kommer en alarmerande liten andel av de finska arbetstagarna 2040 att ha sådan fysisk kondition att de klarar av att utföra arbetsuppgifter som är ens lite fysiskt belastande. Det kommer i framtiden inte längre att finnas arbetstagare över 50 år för fysiskt mer krävande arbetsuppgifter, t.ex. brand- och räddnings-, militär-, gränsbevaknings- och polisuppgifter. Det preliminära resultatet innebär att Finland utöver att befolkningen i arbetsför ålder minskar också står inför en betydande utmaning för arbetsförmågan på grund av nedsatt fysisk kondition. För att lösa denna utmaning krävs det proaktiva, kontinuerliga och verkningfulla åtgärder redan nu. Ett effektivt och långsiktigt arbete för att främja rörligheten förutsätter också tillräcklig och förutsägbart finansiering.

Konditionen förbättras inte och hålls inte på en tillräcklig nivå automatiskt utan det krävs konkreta, effektiva och verkningfulla åtgärder för den. Utskottet betonar att åtgärder för att öka den fysiska aktiviteten bör vidtas inom olika förvaltningsområden och livsområden, till exempel i fråga om planläggning, skol- och arbetsresor, småbarnspedagogik, grundläggande utbildning och annan utbildning, hobbyverksamhet — också genom att vidareutveckla Finlandsmodellen för hobbyverksamhet — arbetslivet, hälso- och sjukvården och livsstilsrådgivningen. Åtgärderna för att öka den fysiska aktiviteten måste samordnas och ledas effektivt, eftersom de åtgärder som vidtagits har visat sig vara otillräckliga.

Åtgärderna för att öka motion och den fysiska aktiviteten bör styras över förvaltningsgränserna. Utskottet välkomnar att man inom statsförvaltningen har börjat främja förvaltningsövergripande ledning och verkställighet utifrån ett ställningstagande som godkänts av riksdagens plenum i enlighet med kulturutskottets förslag (RSk 52/2018 rd — KuUB 22/2018 rd). Ett förvaltningsövergripande mål i regeringsprogrammet för statsminister Marins regering är att höja den totala fysiska aktiviteten i alla åldersgrupper. Som stöd för detta har det tillsatts ett samordningsorgan på tjänstemannanivå (LIPOKO), där de olika förvaltningsområdena är brett representerade.

Identifiera och utnyttja kulturens omfattande potential

I framtidsredogörelsen identifieras kulturens betydelse för att stärka kreativiteten och bildningsgrunden samt för att upprätthålla delaktigheten och förtroendet. Det går i rätt riktning, men utskottet betonar att man vid uppställandet av framtidsvisioner samt mål och åtgärder dessutom bör lyfta fram kulturens betydelse som medel och viktig drivkraft för hållbar utveckling starkare än

Utlåtande KuUU 37/2022 rd

vad som föreslagits. Kulturella förändringar, utbildning och bildning är frågor som inte kan ignoreras när man talar om den gröna omställningen och de kulturella förändringar som hänger samman med den.

De alternativa utvecklingsförloppen i framtidsredogörelsen lyfter fram konstens och kulturens instrumentella värde och egenvärde, och även de ogynnsamma utvecklingsförloppen inom kultur och konst, såsom inåtvändhet och att den syns i form av försvagad innovativitet. Kännetecknande för ett samhälle som blir allt mer ojämlikt är att kulturella grundvalar vittrar sönder och att kulturtjänsterna fjärrar sig från folket och blir ett privilegium för ett fåtal.

I ett förslag av Arbetsgruppen för kultursektorns framtid för nästa regeringsperiod¹ konstateras att kultur är en investering i framtiden och en nations viktigaste kapital. Kulturen definierar vad vi är som människor och bygger vår identitet och bilden av vårt land. I förslaget lyfter man också fram kultursektorn som ett viktigt delområde av näringsverksamheten både globalt och i Finland. Kultursektorns framgång som näring är bra för hela nationen.

I redogörelsens avsnitt om resiliens behandlas den övergripande resiliensen och framhålls att den handlingsmodell för den övergripande säkerheten som grundar sig på samarbete mellan myndigheterna, näringslivet, organisationerna och medborgarna är en av Finlands särskilda styrkor. I det rådande internationella läget bör denna modell upprätthållas och utvecklas ytterligare. Det finska samhällets funktion och utveckling hotas av flera globala fenomen och utvecklingstrender, såsom klimatförändringen och miljöförorenningen samt säkerhetshot. Dessutom utmanar den ökande ojämlikheten mellan regioner och olika befolkningsgrupper och de pågående strukturella reformerna olika aktörers förmåga att anpassa sig till förändringarna på olika nivåer och inom olika sektorer i samhället. Utskottet hänvisar till sina tidigare utlåtanden (KuUU 27/2022 rd och KuUU 11/2022 rd) och framhäver kulturens betydelse för att trygga vår nations mentala kriställighet och civilsamhällets funktionssäkerhet.

Utskottet noterar också att gemenskapsbaserad medborgarverksamhet har långa och starka traditioner i det finska samhället. Olika slags föreningar och samfund är en central resurs samt en funktionell plattform för demokrati och välbefinnande som aktiverar medborgarna i det finska samhället. I det civila samhället och på lokal nivå handlar det om små sammanslutningar, det vill säga bya-, boende- och stadsdelsföreningar eller olika slags organiserade eller icke-registrerade grupper som är verksamma på lokal nivå.

Utskottet betonar att kulturens potential för sin del kan utnyttjas för att svara på de utmaningar som orsakas av flera av de förändringsfaktorer som lyfts fram i redogörelsen. Kulturengagemang och kulturell hållbarhet stärker demokratin och välbefinnandet. Kreativitet skapar immateriellt mervärde som behövs i samband med en ekonomiskt hållbar grön omställning. Konstfostran och konstutbildning stöder inläringen och stärker därmed vårt kunnande. Som det konstateras i redogörelsen är kunniga och kreativa människor Finlands viktigaste resurs.

¹ https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/164324/OKM_2022_29.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Utlåtande KuUU 37/2022 rd

Barn och unga ska ha möjlighet till delaktighet

Utskottet hänvisar till sina tidigare utlåtanden (se t.ex. KuUU 8/2022 rd och KuUU 7/2022 rd) och framhäver vikten av att barn och unga inkluderas och välkomnas att redogörelsen tar hänsyn till barn och unga i den politiska planeringen (kapitel 9.3). Utskottet noterar dock att många av de åtgärder för ökad delaktighet som beskrivs i redogörelsen riktar sig till unga över 15 år. Det är viktigt att också yngre barn får möjlighet att delta i planeringen av samhällsfrågor. Dessutom bör man ta hänsyn till olika slags barn och barngrupper, till exempel barn och unga som kommunicerar på annat sätt än genom tal samt barn och unga med olika modersmål. FN:s konvention om barnets rättigheter (FördrS 59—60/1991) framhåller alla barns rätt att uttrycka sin åsikt oberoende av ålder eller andra faktorer.

Utskottet understöder redogörelsens synpunkt om att ta bättre hänsyn till de kommande generationerna. För att lyckas med det krävs det dock att perspektivet utvidgas så att man utöver riskfaktorerna i anslutning till barndom, barn och unga identifierar barndom och ungdom som viktiga levnadsskeden med egenvärde i människolivet där det inte enbart handlar om att förbereda sig inför framtiden och att undvika risker. Utöver att barndomens egenvärde inte identifieras — eller kanske på grund av det — beskrivs barn instrumentellt i redogörelsen: de är barnsiffror och familjestorlekar, de skapar framtiden, rör på sig för lite och är barn i fattiga familjer, potentiella marginaliserade och brottslingar. Utskottet betonar att framtidsscenarierna bör återspegla barnens egna erfarenheter och åsikter samt den samhällsreformerande styrkan hos den unga generationen. Likaså uppmuntrar utskottet att man som en del av framtidsarbetet funderar på utvecklingsförlopp mot ett samhälle där alla barn och unga kan vara delaktiga oberoende av deras bakgrund.

Utskottet beklagar att det med beaktande av redogörelsens omfattning och behandlingstid inte hade möjlighet att utreda barns och ungas synpunkter och ta hänsyn till dem i sitt utlåtande. Utskottet konstaterar utifrån sin tidigare erfarenhet av hörande av barn (bl.a. KuUB 19/2021 rd²) att beredningen och ordnandet av hörandet av barn på ett barnvänligt sätt kräver förberedande åtgärder och specialarrangemang som tidtabellen för behandlingen av redogörelsen inte möjliggjorde.

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kulturutskottet föreslår

att framtidsutskottet beaktar det som sägs ovan.

2 <https://blogs.helsinki.fi/novissima/2021/09/20/lasten-kuuleminen-asiantuntijoina-eduskunnassa-sivistysvaliokunnan-ja-viikin-norssin-pilotti-ja-sen-pohjalta-luotu-malli/>

Utlåtande KuUU 37/2022 rd

Helsingfors 8.2.2023

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Paula Risikko saml
medlem Sanna Antikainen saf
medlem Jukka Gustafsson sd
medlem Veronika Honkasalo vänst
medlem Kaisa Juuso saf
medlem Hilikka Kemppi cent
medlem Mikko Kinnunen cent
medlem Mikko Ollikainen sv
medlem Pirkka-Pekka Petelius gröna
medlem Ville Valkonen saml
medlem Sofia Vikman saml
ersättare Juha Mäenpää saf.

Sekreterare var

utskottsråd Marja Lahtinen
utskottsråd Maiju Tuominen.